

GENÇLİĞE HİTABE SÖZLÜĞÜ

ULU ÖNDER
MUSTAFA KEMAL
ATATÜRK'ÜN TÜRK
GENÇLİĞİNE
ARMAĞAN ETTİĞİ
GENÇLİĞE
HİTABE'SİNDEKİ
KELİMELERDEN
OLUŞAN BİR
SÖZLÜK

GENÇLİĞE KİTABE SÖZLÜĞÜ

HAZIRLAYAN

EFE MERT CESUR

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	2
A	5
B	6
C	8
D	9
E	10
F & G	12
H	13
İŞİ	15
K	16
M	18
N & Ş	22
T	23
V	24
Y	26
KAYNAKÇA	30

ÖN SÖZ

Bu sözlük çalışması, Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün Türk gençliğine miras bıraktığı "Gençliğe Hitabe"yi daha iyi anlamak ve genç nesillere anlatmak amacıyla hazırlanmıştır. Hitabenin içindeki kelimeler ve bu kelimelerin anlamları, geçmişten günümüze taşınan milli değerlerimizi ve bağımsızlık mücadelesinin ruhunu yansıtır. Çalışmamız, sadece bir dil öğretimi kaynağı değil; aynı zamanda, gençliğe cesaret, azim ve bilinç aşılayan bir eserdir.

Atatürk'ün, Türk gençliğine olan güveni ve sevgisi bu hitabenin her satırında hissedilmektedir. Bu nedenle, sözlük çalışmasıyla Atatürk'ün mesajının doğru anlaşılmasını, gençlerin zihinlerinde ve kalplerinde yer etmesini amaçlıyoruz. Bu bağlamda, gençlerimizin Hitabe'nin içerdiği her kelimeyi idrak ederek, onun kutsal mesajını daha güçlü bir şekilde benimsemesini temenni ediyoruz.

Tarihin şanlı sayfalarına not düşülen bu değerli mirası korumak ve geleceğe taşımak, genç nesillerin elindedir.

ATATÜRK'ÜN GENÇLİĞE HİTABESİ

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen; Türk istiklalini, Türk cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinedir. İstikbalde dahi seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve haricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklal ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin. Bu imkân ve şerait, çok namüsaıt bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklal ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elim ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar, gaflet ve dalalet ve hatta hıyanet içinde bulunabilirler. Hatta bu iktidar sahipleri, şahsi menfaatlerini müstevlilerin siyasi emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakruzaruret içinde harap ve bitap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evladı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklal ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

A

Ahval

— durumlar, haller

“...İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen...”

Aziz

— Kutsal, değerli

“Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş...”

B

Bedhah — Kötü niyetli, düşman

“...dâhilî ve haricî bedhahların olacaktır. ...”

Bilfiil — Fiilen, doğrudan,
gerçekten

“...memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş
...”

Bitap — Yorgun, bitkin, tükenmiş
halde olan

“...harap ve bitap düşmüş...”

C

Cebren — Zorla, baskı ile,
mecburen

“...Cebren ve hile ile...”

Cumhuriyet — Halk yönetimi,
Yönetim biçimi

“...Türk cumhuriyetini, ilelebet ...”

D

Dahîfi

— İç, içte olan

“...mahrum etmek isteyecek dâhilî ve haricî...”

Dafâlet

— Sapma, doğru yoldan ayrılma, yanlış yolda olma

“...gaflet ve dalalet ve hatta...”

Æ

Ælim

— Kötü, daha kötü, felaket gibi

“...daha elim ve daha vahim ...”

Æmsal

— Örnek, benzer

“...bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin...”

Æmel

— Amaç, hedef

“...siyasi emelleriyle tevhit...”

F

Fakr-u zaruret

— Yoksulluk, zorunlu
ihtiyaç

“...Millet, fakr-u zaruret içinde...”

G

Gaflet

— Dikkatsizlik,
ihmkarlık, dalgınlık

“...iktidara sahip olanlar, gaflet ve dalalet ve hatta...”

H

Harap — Yıkılmış, perişan
durumda

“...içinde harap ve bitap düşmüş...”

Harici — Dış, dışta olan

“...dâhilî ve haricî bedhahların...”

Hıyanet — İhanet

“...hatta hıyanet içinde bulunabilirler...”

I/İ

İktidar

— Güç, yönetme yetkisi

“...Hatta bu iktidar sahipleri, şahsi...”

İlelebet

— Sonsuz, sonsuza kadar

“...Türk cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir...”

İstikbal

— Gelecek

“...İstikbalde dahi seni bu hazineden...”

İstiklal — Bağımsızlık, kurtuluş

“...Bir gün, istiklal ve cumhuriyeti...”

K

Kudret — Güç, kuvvet

“...Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda...”

M

Mahiyette — Nitelik bakımından,
aslında

“...bir mahiyette tezahür edebilir...”

Mevcudiyet — Varlık

“...Mevcudiyetinin ve istikbalinin...”

Mecburiyet — Zorunluluk

“...cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine
düşersen...”

Menfaat — Çıkar, çıkar durumu,
fayda

“...iktidar sahipleri, şahsi menfaatlerini
müstevlilerin...”

Muhafaza — Koruma, kollama

“...Türk cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve
müdafaa etmektir...”

Müdafaa — Savunma

“...cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine
düşersen...”

Mümessif — Kurucu, temsilci

“... bir galibiyetin mümessili olabilirler ...”

Müstevif — İstila eden, ele geçiren

“...şahsi menfaatlerini müstevililerin siyasi emelleriyle...”

N

Namüsaid — Elveriřsiz, uygun olmayan

“... namüsaid bir mahiyette tezahür...”

ř

şerait — Kořullar, řartlar

“...imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin...”

T

Tevhit

— Birleřtirme, birlik

“...siyasi emelleriyle tevhit edebilirler...”

Tezahür

— Belirgin hale gelme,
dışa vurum

“...bir mahiyette tezahür edebilir...”

Tersane

— Gemi yapım yeri

“...bütün tersanelerine girilmiş...”

V

Vahim

— Korkunç, ciddi

“...daha vahim olmak üzere...”

Vaziyet

— Durum, hal

“...bulunacağın vaziyetin imkân...”

Y

Yegâne — Tek, biricik

“...Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne
temeli budur...”

KAYNAKÇA

TÜRK DİL KURUMU - BÜYÜK TÜRKÇE SÖZLÜK, TÜRK DİL KURUMU YAYINLARI, 2010.

ALİ PÜSKÜLLÜOĞLU - ÖZTÜRKÇE SÖZLÜK, BİLGİ YAYINEVİ, 2005.

ŞEMSEDDİN SAMİ - KAMUS-I TÜRKİ, ÇAĞRI YAYINLARI, 1998.

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK - NUTUK, ATATÜRK ARAŞTIRMA MERKEZİ, 2006.

ZİYA GÖKALP - TÜRKÇÜLÜĞÜN ESASLARI, MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYINLARI, 1975.

MURAT BELGE - OSMANLI'DAN GÜNÜMÜZE EDEBİYAT TARİHİ, İLETİŞİM YAYINLARI, 2011.

AHMET B. ERCİLASUN - TÜRK DİLİ TARİHİ, TÜRK KÜLTÜRÜNÜ ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ YAYINLARI, 1996.

DOĞAN AKSAN - TÜRKÇENİN SÖZVARLIĞI, ENGİN YAYINCILIK, 2007.

HASAN EREN - TÜRK DİLİNİN ETİMOLOJİK SÖZLÜĞÜ,
BOĞAZİÇİ ÜNİVERSİTESİ YAYINLARI, 2003.

FUAT KÖPRÜLÜ - TÜRK EDEBİYATI TARİHİ, TÜRK TARİH
KURUMU YAYINLARI, 1980.

MEHMET KAPLAN - TÜRKCENİN KÜLTÜREL MİRASI,
KÜLTÜR BAKANLIĞI YAYINLARI, 1985.

